

La quadratura del triangle

Quatre candidatures es disputen el lideratge d'Esquerra Republicana en aquest procés del 25è congrés nacional de la formació. Dues candidatures impulsades per sectors de l'actual direcció, Gent d'Esquerra (encapçalada per Joan Puigcercós i Joan Ridaó) i ERC Futur (per Ernest Benach i Rafel Niubò), més dues candidatures impulsades per sectors crítics, Reagrupament.cat (amb Joan Carretero i Rut Carandell) i Esquerra Independentista (amb Ferran Renyer i Uriel Bertran).

ERC arriba a les portes d'aquest congrés amb una greu crisi interna que queda reflectida en la presència de les quatre candidatures en disputa. Es planteja, doncs, un congrés tens i complex, que arriba en un moment delicat per a la formació. A la desorientació entre les bases i al desgast electoral, s'hi afegeix la necessitat urgent de recompondre's, si no vol acabar de socarrimar-se, per afrontar un moment polític que planteja reptes importants, com ara la reacció envers una eventual retallada de l'Estatut al Tribunal Constitucional o la negociació del nou sistema de finançament. I tot això formant part d'un govern de coalició amb el PSC i ICV a la Generalitat de Catalunya.

Una crisi que ve de lluny. A principi d'aquesta dècada, ERC va viure una etapa dolça. Els bons resultats de les eleccions municipals del 2003 anunciaven un creixement espectacular de la formació, que havia de culminar en les eleccions al Parlament, al novembre del mateix any. Els 23 diputats aconseguits els permetien de formar un govern de coalició amb el PSC i ICV. La dolçor de l'èxit va durar poc. La crisi per la filtració al diari *ABC* d'una trobada entre el conseller en cap, Josep-Lluís Carod-Rovira, i dirigents d'ETA, a Catalunya Nord –acompanyat justament d'un dels candidats a presidir ERC, Jaume Renyer–, era el punt d'inici d'una campanya política i mediàtica contra el dirigent i la seva formació que acabà amb la sortida de Carod del govern. Tot i això, aquella situació va

ERC es troba immersa en ple debat precongressual. El 7 de juny proper, els militants de la formació independentista escolliran per sufragi universal nou president i nou secretari general, entre quatre candidatures. Una setmana més tard, el 25è congrés nacional escollirà una nova executiva i decidirà l'estratègia política de la formació, en un moment en què moltes veus internes qüestionen el paper dels republicans en l'actual tripartit.

generar una reacció de solidaritat entre els electors, a les eleccions espanyoles del 2004, que van proporcionar a ERC els seus millors resultats electorals des de la mort del dictador.

Però el primer tripartit va desfermar moltes més crisis, provocades per les tensions del procés de redacció i negociació de l'Estatut, i per les desconfiances entre PSC i ERC. Unes tensions que Joan Carretero, llavors conseller de Governació, va descriure com a *Dragon Khan*. Aquestes crítiques, juntament amb unes contra el president espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, van provocar una nova crisi, que acabà amb la sortida de Carretero del govern. Les convulsions del primer tripartit van acabar amb l'expulsió d'Esquerra del govern. Els republicans havien quedat totalment a contrapeu quan Artur Mas i Rodríguez Zapatero van tancar un acord a la Moncloa sobre l'Estatut. Llavors s'engegà l'episodi de l'agònica presa de decisió d'ERC sobre el vot en el referèndum estatutari, que va fer transitar la formació del *sí crític* al *vot nul* fins al definitiu *no* que, finalment, imposà la militància a la direcció. El resultat del referèndum va encendre els primers llums d'alarma entre alguns sectors d'Esquerra, en constatar-se que només un terç del seu electorat havia seguit finalment la consigna.

El segon advertiment arriba amb els resultats de les eleccions al Parlament de Catalunya del 2006. ERC hi perd 120.000 vots, que queden esmorteïts pel fet de perdre només dos diputats. La direcció, pel temor d'un acord CiU-PSC, com pretenien el PSOE i la federació, tanca en poques hores un nou acord tripartit, l'anomenat *tripartit exprés*. Un acord que suscita les primeres reticències en una part de la militància, que no entén la rapidesa de l'acord, poc mesos després d'haver estat expulsats del govern pel PSC mateix.

És precisament en aquest context que pren cos el corrent crític impulsat per l'ex-conseller Joan Carretero, Reagrupament.cat.

Les eleccions municipals de l'any passat agreugen la situació d'ERC, que perd 80.000 vots, especialment a Barcelona i a les ciutats de l'àrea metropolitana. Un grup de membres d'ERC fa públic aleshores el manifest promotor del segon corrent crític, Esquerra Independentista, impulsat per Uriel Bertran, llavors membre de l'executiva, amb Hèctor López Bofill. Entre les demandes del manifest, hi havia la de convocar un congrés abans de les eleccions espanyoles. Aquella petició d'avançament desfermà una nova crisi interna, que acabà nodrint la creació del sector Esquerra Independentista.

Comparació d'alguns aspectes ideològics i estratègics entre candidatures

	PONÈNCIA OFICIAL www.esquerra.cat	GENT D'ESQUERRA www.gentdesquerra.cat	ERC FUTUR www.ercfutur.cat	REAGRUPAMENT.CAT www.reagrupament.cat	ESQUERRA INDEPENDENTISTA www.esquerraindependentista.cat
IDEOLOGIA	La independència s'ha d'entendre com "una eina per a construir una nació més sòlida i una societat més justa sobre la base dels valors republicans."	Republicanisme i independentisme, elements diferencials tradicionals d'ERC	Abastar l'espai de l'esquerra nacional, en el sentit més ampli.	Situar l'èxit nacional, sense oblidar el social, en la centralitat de l'acció política	El republicanisme, com a element definitori d'un espai polític propi.
ESTRATÈGIA	Construcció d'una majoria social favorable a la Independència	El municipalisme és una de les eines clau per a fer créixer el projecte independentista.	Fer front al repte del 2014, promoure un creixement de l'afiliació per a assolir, el 2014, 30.000 militants.	L'únic full de ruta: assolir una majoria absoluta favorable a la proclamació unilateral de la Independència. Plantjar una estratègia de conflicte polític amb "el Regne d'Espanya".	Abandonar la idea que la simple realització de polítiques socials en el marc autonòmic comporta el creixement de l'independentisme.
ACORD TRIPARTIT	Tardor del 2008: caloració del pacte d'entesa en l'equador de la legislatura. Prioritzar els temes pendents i incorporar-ne de nous fins al final de legislatura.			Error estratègic de la reedició del tripartit.	Concretar i actualitzar, millorant l'acord d'entesa (revisió del pacte).
CONDICIONS PER A NOVES POLÍTQUES DE PACTES	Acord de govern amb les forces que defensin: el concert econòmic, una nova llei de política lingüística al Principat, la convocatòria de la primera consulta popular.	Pactar amb aquelles forces disposades a centrar la legislatura del 2010 en l'assoliment del concert econòmic.	"No donar per fet que totes les possibles aliances postelectorals sempre han de ser [...] amb altres forces d'esquerra."	"Prioritzar l'estratègia i el programa, en lloc de centrar el debat en els possibles pactes"	Defensa del concert econòmic, del dret de decidir, transferència de la capacitat de decisió sobre grans infraestructures i nova llei de política lingüística.
REACCIÓ A UNA POSSIBLE RETALLADA DE L'ESTATUT AL TC	Resposta unitària de totes les forces polítiques catalanes. Pot incloure el conflicte de competències amb l'estat, modificació de les lleis estatals limitatives o una apel·lació unitària a la consulta popular.	Resposta unitària de les forces polítiques catalanes.	Resposta unitària entre les forces polítiques catalanes, del govern i de l'oposició.	Exigir la formació d'un govern d'unitat nacional que defensés la voluntat del poble català expressada en referèndum.	Instar el Parlament a rebutjar la sentència del TC i a convocar una consulta popular coincidint amb les properes eleccions al Parlament. Impuls de mobilitzacions ciutadanes.
REFERÈNDUM 2014	Estiu 2012: nou Congrés d'Esquerra, avaluar l'estat general del catalanisme a l'entorn del dret de decidir i preparar les condicions que facin possible la construcció de l'estat català.		La tardor del 2010 ERC proposarà a totes les forces polítiques i socials un calendari de quatre anys per a establir els passos que han de culminar el 2014 a plantejar una consulta a la ciutadania sobre l'estatus polític de Catalunya.	Aconseguir una majoria absoluta (sola o amb més formacions) que defensin la independència. I proclamació de la República Catalana al Parlament	Crear les condicions de conscienciació política per convocar una referèndum d'independència l'any 2014.
ORGANITZACIÓ D'ESQUERRA ALS PPCC	Millorar la col·laboració entre la militància dels territoris -"afrontar les prioritats organitzatives i estratègiques del partit a cadascun dels seus territoris".			Potenciar l'acció política de les regionals amb la direcció nacional.	Estructura federal, amb una unitat entre iguals de les federacions del Principat de Catalunya, del País Valencià, de les Illes Balears i Pitiuses i de Catalunya Nord.
SEPARACIÓ DE CÀRRECS	"Establiment estricte de la compatibilitat/incompatibilitat entre els càrrecs orgànics i els càrrecs de govern en les diferents administracions." Limitació de mandats.			Separació dels càrrecs del partit i de govern.	Separació dels càrrecs del partit i del govern.

La crisi definitiva. Esclata amb l'esfondrada electoral d'ERC a les eleccions espanyoles. De 8 diputats a 3, i 350.000 vots perduts. Els resultats precipiten un seguit de reaccions en cadena. Joan Puigercós anuncia que surt del govern per dedicar-se a refer l'estructura del partit, com a secretari general. Aquella iniciativa agafa a contrapeu el president de la formació i vice-president del govern, que interpreta el gest com un primer pas per a

disputar-li el lideratge polític i electoral, a les portes del congrés del partit. La reacció del Carod-Roira no va trigar a arribar i, per sorpresa, anuncià que no es presentaria a la reelecció com a president de la formació per "afavorir la renovació". Amb aquella decisió, Carod aconsegueix evitar el desgast del que ja es preveia una dura disputa congressional i es reserva per a la pugna per encapçalar la llista electoral d'ERC. En aquest context sorgeix la candidatura Gent

d'Esquerra, de Puigercós i Joan Ridao, i la candidatura ERC Futur, de Joan Benach i Rafel Niubò, homes de la més estricta confiança de Carod.

Ja tenim, doncs, les quatre candidatures sobre el tauler d'escacs republicà. Són quatre candidatures que durant el proper 25è congrés nacional d'ERC tindran el complicat repte de cercar la quadratura, en aquest cas, del triangle republicà.

Enric Rimbau